

BAGOLYSORS

A Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány félévente megjelenő kiadványa

10 éves a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány

II. évfolyam 1. szám - 2007

Kiadja

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány

2230 Gyömrő, Eötvös u. 34.

Adószám: 18090343-1-13

Bankszámlaszám: OTP Bank Nyrt. 11702036-
20655705

E-mail: gyongybagoly@gyongybagoly.hu

Honlap: www.gyongybagoly.hu

Gyöngybagolyvédelmi ügyelet

06-20-322-5620

06-20-995-2830

Tartalom

10. születésnap	2
Bemutatkozunk – A megalakulástól napjainkig	3
A gyöngybagolyról (II. rész).....	4
A gyöngybagoly állománycsökkenéséért felelős tényezők5	
Anglia, a baglyok hazája.....	7
A füleskuvikról	10
Nyári természetvédelmi tábor	12
Önkénteseink magukról.....	15
Mindennapi természetvédelem... de hogyan?	16
Példás esetek	17
Karmacsi Ferenc emlékére.....	17
Mindenki a maga módján.....	18

A Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány bejegyzett társadalmi szervezet.

Célja a magyarországi gyöngybagolyállomány megóvásán keresztül hozzájárulni a hazai környezettudatos gondolkodás elterjedéséhez

*Címlapon: Gyöngybagoly költőláda kihelyezése a Kiskunságban (nagy kép)
Gyöngybagolyfióka, kifejlett gyöngybagoly, füleskuvik, kuvikodúk (balról jobbra)*

A kiadványért felel: Klein Ákos (06 20 322 5620, gyongybagoly@gyongybagoly.hu)

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány – Nem csak gyöngybagolyvédelemről

10. születésnap

Kedves Természetbarát!

Szervezetünk idén novemberben ünnepli megalakulásának 10. évfordulóját. Ez nagy szó egy természetvédelmi civil szervezet esetén. E 10 év alatt a megelégedettség érzése nélkül azért kijelenthetjük, messzire jutott szervezetünk. Elsősorban köszönhető ez annak a személynek – Nagy Tibornak, aki a megalakulástól 2004-ig motorja, lelke volt mindannak, ami az Alapítvány körül történt. Illő hát, hogy itt is köszönetet mondjunk mindazért, amit elindított a baglyokért és a tágabb értelemben vett természetvédelemért.

A legtöbb civil szerveződésre igaz, hogy ha nincsen egy karizmatikus, már-már a célért törtetni is képes vezető, akkor az adott kezdeményezésből semmi sem lesz. Egy természetvédelmi szervezet élén sok áldozat, 24 órás készenlét és nagy teherbírás kívánatik meg a mindenkori vezetőtől. Egy vezető sem képes azonban egymaga elérni a kitűzött célokat. Így legalább ilyen hangsúllyal kell megköszönni minden kéz munkáját, adakozást, elvi és gyakorlati támogatást, amely lehetővé tette hogy olyan eredmények szülessenek az Alapítvány életében, mint amikor egy évben több mint 800 fiatal madár lábára került jelölőgyűrű, vagy amikor több mint egy hónapig folyamatosan mentek a gépkocsi és biciklis felmérő csoportok az ország minden pontján. Köszönet tehát mindazoknak, akik ebben bármilyen formában részt vettek, és talán nem érdemes lespórolni azt a néhány sort azok nevével, akik hosszú ideig biztos pillérei voltak az Alapítványnak: Akucs Anna, Barcánfalvi Péter, Elekes Péter, Fehérvári Péter, Hámori Dániel, Kováts Dávid, Májer László, Nagy Judit, Nagy Tibor, Nagy Tiborné, Nagy Zoltán, Piroch Márton, Tell Vilmos. A felsorolás biztosan hiányos. Köszönet azoknak az állami és magán forrásoknak is, amelyek anyagilag támogatták munkánkat az elmúlt 10 évben.

A mérce magasra volt téve, amikor a szervezetet 2004-ben új kuratórium kezdte irányítani. Úgy érzem, hogy a semmiből megalkotni valami jót, vagy a jót sokáig jó színvonalon megőrizni és még jobbra tenni hasonló nehézségű feladatok.

A természetvédelmi hangsúlyok áthelyeződtek az elmúlt 10 év során Magyarországon és a világban is. Ebből adódóan más jelmondatok is felkerültek az Alapítvány lobogójára. Nem elégedhetünk meg a klasszikus, fajvédelemre koncentrált természetvédelemmel, ennél egy sokkal összetettebb és emiatt talán nehezebb új megközelítést kell képviselni. Ebben a megközelítésben már helyet kell

kapjon a természetvédelmi biológia legújabb eredményei mellett a környezettudatosság, energiagazdálkodás, a tájkép-védelem és vidék-védelem is. Sőt olyan látszólag távol eső területek, mint szociális és munkaügyi kérdések, az egészséges táplálkozás (bio...) és egészséges életmód, infrastruktúra-fejlesztés problémaköre is szorosan összefüggenek a természetvédelem valamennyi részproblémájával. Mindezekre rendszerben felépített megoldásokat és alapvető szemléletváltást kell ajánlani minden parányit is fogékony embernek. Nem elégedhetünk meg azzal, ha újabb 100 templomtornyot megnyitunk a gyöngybaglyok számára, mert ezzel miközben egy kis sebet bekötözünk, a beteg ezer más sebből elvérzik. Ez talán azt is jelenti, hogy az eddig specializálódott természetvédelmi szervezetek mindegyike nyit majd, s szélesebb tevékenységi kört vállal magára, mint korábban.

Költőláda ellenőrzés a Kiskunságban (Fotó: Klein Ákos)

Így a következő évek munkája az eddigi megszokott intenzív gyöngybagolyvédelmi munkán kívül sok pluszt is jelent majd. Be kell kapcsolódnunk minden, jövőbe tekintő és a környezettudatos életmódot széles rétegek számára vállalható életformává tevő program terjesztésébe. Legyen szó akár alternatív energiaforrások propagálásáról, a vidéki életforma értékeinek megőrzéséről vagy a biológiai sokféleséget megőrizni képes gazdálkodás problémakörének támogatásáról. Leírni is sok... Ugyanakkor, ha még egyáltalán valamiben bízhatunk, talán ez az a megközelítés, ami lassan ugyan, de eredményeket hozhat. Újabb 10 év múlva vessünk számot újra!

Addig pedig kívánom, hogy minden évben többen és többen érezzék magukénak céljainkat, és alakítsák életszemléletüket a környezettudatosság tükrében.

Klein Ákos

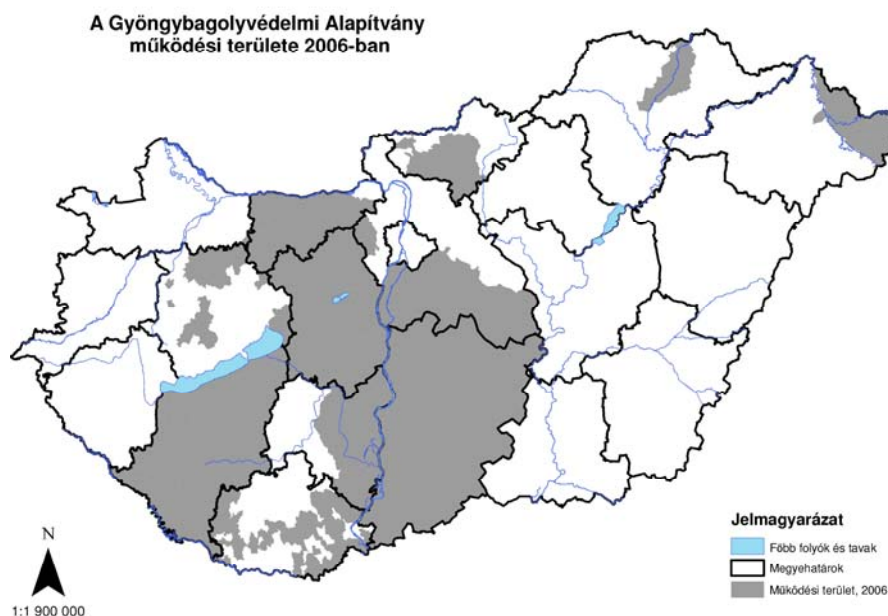
Bemutakozunk – A megalakulástól napjainkig

(A Bagolysors előző számában bemutattuk, hogy mi tette indokolttá a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány létrejöttét Magyarországon.)

A Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány megalakulásától napjainkig éppen 10 év telt el. Az Alapítvány tevékenysége az 1998-2002 közötti időszakban teljesedett ki. Már nem egy nagy és több kis mintaterületen dolgoztunk, hanem több nagyobb régióban végeztünk teljeskörű felmérést. A nagyobb régiókat, melyekben eddig dolgoztunk lehetőség szerint - ahol nem volt földrajzi vagy szakmai akadály - összekötöttük, hogy így egybefüggő, egységes területen tevékenykedjünk. A 2002-es évre működési területünk kiterjedt teljes Komárom-Esztergom, Fejér, Bács-Kiskun megye Észak-bácskai területére, Somogy megye külső- és belső-somogyi részére, Tolna megye Kapostól keletre eső részére, Borsod-Abaúj-Zemplén megye abauji részére, valamint Nógrád, Pest, Baranya, Csongrád, Békés és Veszprém megye egyes régióira. Az 1999-ben a

működési terület 1162 településre bővült, melyen belül több, mint 800 épületet ellenőriztünk. A költési időszakban több mint egy hónapon keresztül csoportokban jártuk végig egy-egy régió településeinek templomtornyait. Felméréseink eredményeit összegezve 1998-1999-ben kezdtünk bele az intenzív gyöngybagolyvédelmi munkába, amely előreláthatóan még sokéves elfoglaltságot és folyamatos karbantartást követel szervezetünktől. Működési területünkön napjainkig közel 200 pár védelmét láttuk el, az eddig végzett gyöngybagolyvédelmi munkáknak köszönhetően 147 épületet tettünk újra alkalmassá gyöngybagolyköltésre, és területünkön 48 olyan költőpárt regisztráltunk, amely kizárólag a mi munkáknak köszönhetően telepedett meg egy épületben.

1999-ben beindítottuk a gyöngybagolyvédelmi ügyeletet, amely a mai napig országosan egyre bővülő feladatokkal működik. Az ügyelettel párhuzamosan helyet biztosítunk a visszavadásra már nem alkalmas sérült gyöngybagolyok számára.

2001 és 2003 között minden évben szerveztünk kísérletképpen olyan gyöngybagolyvédelmi tábort szervezett, amely során síkvidéki területen (Észak-Bácska) helyeztünk ki oszlopokra költőládákat. Kíváncsiak voltunk, hogy ennek a Nagy-Britanniában elterjedt módszernek van-e létjogosultsága hazánkban. Munkánk gyümölcsét

már az első évben – mindnyájunk nagy meglepetésére – szüretelhetők. A ládáknak telelő, majd tavasszal költő gyöngybagoly párokat találtunk, s ahol nem gyöngybagoly, ott vörösvércse vagy szalakóta költött. A komoly idő- és munkaigény miatt ugyan meggondolandó e módszer széleskörű alkalmazása, de adott esetben nagyon jó kiegészítője lehet a hazai

egyéb védelmi módszereknek a kültéri ládák felállítására. 2005-től Alapítványunk elindított egy intenzív környezeti nevelési programot Gyömrőn és térségében. A tantermi foglalkozásoktól a nyári táborokig, minden korosztályt megszólítva szerencsére elmondhatjuk, hogy a szülők támogatják, hogy gyermekeik természetvédelmi különóra járjanak. 2007-ben szervezzük az első természetvédelmi táborunkat a Kiskunságban (korábban is voltak táborai az Alapítványnak más

területeken). Szintén 2006-2007-ben alakítottuk át az Alapítvány honlapját egy sokkal informatívabb, színesebb felületre. Ugyancsak a legutóbbi év fejleménye, hogy szervezetünk félévente megjelenő kiadványban foglalja össze az elmúlt félév eseményeit, fejleményeit, illetve hirdeti meg a jövőre vonatkozó érdekes információkat. Ennek a kiadványnak a második megjelenő számát tartja kezében most az olvasó.

A gyöngybagolyról (II. rész)

(A *Bagolysors* előző számában bemutattuk a gyöngybagoly elterjedését, állomány nagyságát.)

Költés

A gyöngybagolyok nem készítenek fészket, hanem a puszta aljzatra rakják tojásaikat. Táplálékhiány és kedvező időjárási viszonyok idején kétszer is költhetnek egy évben. Az első költés kezdete március vége, április eleje, de az időjárástól függően egyes pároknál ez februárra

Nyolc gyöngybagoly tojás (Fotó: Klein Ákos)

vagy májusra is eshet. Az átlagos tojásszám 4-7. A második költés megfelelő körülmények között július és szeptember között kezdődik, és akár decemberig is eltarthat. A tojások száma a zsákmányállatok megnövekedett mennyisége miatt ilyenkor általában magasabb: 6-9, de szélsőséges esetben lehet akár 14 is.

Mivel a tojók az első tojás lerakása után azonnal kotlani kezd, a fiókák között jelentős korkülönbség van. A fiókák 31-33 nap után kelnek ki,

a tojásrakás ritmusának megfelelően 2,5 naponként. A kotlás idején a hím táplálja a tojót, így csak a tojónak van kotlófoltja.

Táplálkozás

Bár élőhelyüktől függően a baglyok táplálékának összetétele teljesen eltérő lehet, azért általánosságban elmondható, hogy túlnyomórészt apró rágcsálók, másodsorban énekesmadarak, hullók, rovarok teszik ki. Leggyakoribb zsákmányállata a mezei pocok, melynek állományváltozása a magyarországi költések sikerességére is hatással van. A madarak közül elsősorban a verebek szerepelnek étlapján az őszi téli napokon. Találkoztunk azonban olyan gyöngybagollyal is, amely kizárólag a vele egy helyen élő galambokat, ritkán denevéreket, vagy csak békákat fogyasztott. Ezek azonban egyedi és elszigetelt esetek.

Pirók egér (*Apodemus agrarius*) zsákmányállat a költőhelyen (Fotó: Elekes Péter)

Vonulás, kóborlás

A hazánkban élő gyöngybagolyállomány nem vonul, azonban kisebb-nagyobb kóborlásokat tesznek, főleg a költőhelyet kereső fiatal példányok. Az ilyen

kóborlások néhány kilométertől a több ezer kilométeres távolságig terjedhetnek. Előfordult, hogy egy általunk meggyűrűzött Tolna megyei gyöngybagolyfészekalj egyik fiókája a következő évben a szomszéd falu templomtornyában költött, míg testvére egészen Izraelig jutott. Az ilyen nagy távolságra történő kóborlás azonban nem jellemző.

A gyöngybaglyok törvényes oltalma

A magyar királyi földművelésügyi miniszter 1901. évi VII/01. számú, madárvédelmi körrendelete a gyöngybaglyot, mint gazdaságra hasznos madarat a védett fajok közé sorolja. Ez azért is indokoltnak látszik, mert szintén ezekben az években (1903) Brehm könyvének (Az állatok világa - Madarak) magyar viszonyokra alkalmazott kiadásában Chernel István ezt írja: "Hazánkban elég közönséges, bár úgy tapasztaltam, hogy az utóbbi években mintha megfogyatkozott volna."

Az 1993. évi 12/1993.(III.31.) KTM rendelet értelmében a gyöngybagoly ma fokozottan védett madár, természetvédelmi eszmei értéke 100.000 forint. Azonban ahogyan az előző időszakban a védettség, úgy most a szigorúbb törvényi oltalom sem tudja megállítani az állománycsökkenést, mivel a gyöngybagoly a szándékos emberi károkozásokon kívül számos más tényezőre is érzékenyen reagál.

A gyöngybagoly állománycsökkenéséért felelős tényezők

Mint minden faj esetében, a gyöngybagolynál is elmondható, hogy az őt érő negatív hatások két csoportba sorolhatók. Vannak olyanok, melyek összefüggésbe hozhatók az emberrel, és vannak olyanok, amelyek nem. Persze a határok nem ilyen élesek, hiszen a természet néhány változása - például szélsőséges időjárási körülmények megjelenése - nem mindig függetleníthető a civilizációtól. Összességében azonban elmondható, hogy egészen más módon kell az emberi tevékenységgel kapcsolatba hozható veszélyeztető tényezők ellen küzdenünk. A természet baglyokra gyakorolt esetleges negatív hatásait csak csekély mértékben tompíthatjuk - amennyiben egyáltalán szükséges.

Téli időjárás

Igen jelentős problémát okoznak a hosszú havas időszakok a gyöngybaglyok életében, mivel ilyen

körülmények között igen nehezen tudnak táplálékhoz jutni. Amikor ugyanis a hótakaró vastagsága tartósan kb. 7 centiméter fölött marad, a rágcsálók nem a hótakaró felszínén közlekednek, hanem a hóba vájt járatokban. Mivel a gyöngybagoly csekély zsírréteget képes felhalmozni a tél átvészeléséhez, már egy néhány napos éhezés is jelentősen rontja a túlélési esélyeit. Ezeknek az időszakoknak főként a még tapasztalatlan elsőéves példányok esnek áldozatul hatalmas tömegben, azonban egy nagyon kemény tél akár az állomány 60-70 %-át is elpusztíthatja, ami egy terület, vagy egy ország állományát is megrendítheti. Megfigyeléseink szerint azoknak a madaraknak, melyeknek testtömege tartósan 200 gramm alá kerül, nem sok esélyük van a tél átvészelésére.

Nyest

A nyest a gyöngybaglyok szinte egyetlen természetes ellensége, jelenléte gyakorlatilag kizárja a baglyok költését egy épületen belül, mivel a tojásokon kívül a kifejlett példányokkal is képesek végezni. Ez azért különösen nagy probléma, mivel az utóbbi időben a nyest egyre inkább előretör a települési környezetben (korábban inkább erdős élőhelyre volt jellemző). Ezt a hatást még erősítette a faj védetté nyilvánítása.

Felállványozott templom felújítás és lezárás előtt
(Fotó: Klein Ákos)

Alkalmas költőhelyek fogyatkozása

Hogy hazánkban miért cserélték fel annak idején a gyöngybaglyok a természetes költőhelyeket az emberi létesítményekre, épületekre, azt nem tudhatjuk pontosan, bár valószínű, hogy az addig gyakori nagy faodvak az erdőgazdálkodás megjelenésével

drasztikusan visszaszorultak. Ma hasonló visszaszorulás figyelhető meg a gyöngybaglyok jelenlegi költőhelyeinek számában, hiszen rengeteg romos, használaton kívüli épület kerül lebontásra, vagy felújításra. Gyöngybagolyköltésre alkalmas tanyákat bontanak el, üres gazdasági épületeket helyeznek újra használatba, évtizedek óta gyöngybagoly-lakta templomokat újítanak fel és zárnak le.

Épületlezárás

A magyarországi ismert gyöngybagolypárok zöme templomtornyokban költ. Ebben a speciális helyzetben a baglyok léte, költése az egyházi épületek kezelőitől függ. Az elmúlt évtizedben

Épületlezárás miatt bentrekedt és elpusztult gyöngybagoly (Fotó: Elekes Péter)

mindinkább jellemzővé vált, hogy a hagyományos toronyórát, és a "rég" harangozót felváltották a korszerű elektromos berendezések. Ennek egyenes irányú következménye az lett, hogy minden az épületekben lakó állatfaj "nemkívánatos" vált, mert létük olyan "szennyezéssel" jár, mely a korszerű berendezések meghibásodását vonhatja maga után. Az értékes berendezések védelmében minden állatot igyekeznek kizárni az épületekből.

A gyöngybagolyvédelem egyik legnagyobb problémája, hogy az épületkezelők zöme nem is tud arról, hogy a bagoly az épületben van, így egy ilyen épület lezárása biztos pusztulást jelent a templomtornyokban rekedt baglyoknak.

Áramütés

Az áramütés különösen azokon a vidékeken szed sok áldozatot, ahol annyira kevés a fa, hogy a madarak pihenésre, vadászatra a középtáv-feszültségű vezetékek póznáira kénytelenek felülni, mely

szünetetlen állapotban nagy veszélyt jelent a madarakra. Az áramütött madaraknak szintén jelentős része marad végtagsérülésekkel napokig életben, amíg éhen nem pusztulnak.

Táplálkozó területek megszűnése

A gyöngybagoly a változatos, legelővel, kaszálókkal, szántókkal, kertekkel szabdaltnak, mozaikos területeket kedveli. Az utóbbi évtizedek mezőgazdasági törekvései a hatalmas szántóföldi monokultúráknak kedveztek, melyek kevésbé felelnek meg a gyöngybaglyok élőhely igényének.

Közlekedés

Gyöngybagolyvédelmi ügyeleti munkánk során azt tapasztaltuk, hogy a legtöbb sérülést szenvedett bagoly az éjszakai autós közlekedés áldozata. Mint sok más ragadozó madár, a gyöngybagoly is szívesen keresi táplálékát az országutak mellett.

Az utak mentén elszóródott takarmányra gyülekező rágcsálók könnyű prédát jelentenek, a zsákmányszerző baglyokat viszont ilyenkor gyakran gázolják el. A baleset során általában nem pusztulnak el rögtön, a végtagsérüléseket szenvedett baglyokra segítség hiányában a lassú éhhalál vár.

Elütött erdei fülesbagoly Pest megyében (Fotó: Klein Ákos)

Rágcsálóirtó szerek, növényvédő szerek

A gyöngybagoly, mint ragadozó a táplálékpíramis csúcsán állva közvetve érintett a peszticidek túlzott használatának problémájától, hiszen a piramisban alatta állókon keresztül szervezetében felhalmozódhatnak bizonyos toxikus anyagok, melyek gyengítik immunrendszerét, esetleg megmérgezik. Azonban az elmúlt évtizedekben

számos káros anyag betiltásra került, így ez a veszély jelentősen lecsökkent.

Befogás - lelövés - preparálás

A baglyok életmódjából adódóan és a mind szigorúbb törvényeknek köszönhetően a "kedvtelésből" lőtt gyöngybaglyok száma lecsökkent. A babonás félelemnek köszönhető bagolyirtás (halálmadár) szerencsére már mindenhol visszahúzódóban van, míg a zugpreparátorokhoz bevitt, lakásdísznek szánt madarak száma még mindig magas. Például 2001-ben Tolna megyében még akadt olyan preparátor, aki 2000 forintért a fokozottan védett madár preparálását azonnal elvállalta volna.

Kérjük, amennyiben sérült vagy elárvult gyöngybaglyot talál, jelezze szervezetünk felé az alábbi elérhetőségeken. Mi megszervezzük a sérült madár elszállítását és ellátását.

Állandóan hívható országos gyöngybagolyvédelmi ügyelet:

06 20 3225620 vagy 06 20 3145592

e-mail: gyongybagoly@gyongybagoly.hu

Anglia, a baglyok hazája

Bagolyvédelem többféle módon

E rövid úti beszámoló címe rögtön félrevezetheti az olvasót. Nem azt hivatott sugallni ugyanis, hogy Nagy-Britanniában rengeteg bagolyfaj él nagy tömegekben. Ezzel szemben inkább arról van szó, hogy e rejtett életmódú és sokszor különös viselkedésű állatok valamilyen okból kiemelt helyet kapnak a britek madárbarát szívében.

Egy szerencsésen elnyert ösztöndíjnak köszönhetően lehetőségem volt 2007 tavaszán 4 hónapot Angliában tölteni. Mivel tudtam korábban is, hogy Nagy-Britanniában sok szervezet alakult kifejezetten csak a baglyok védelmére, ezért elhatároztam, hogy meglátogatok néhány központot. Érdekelt, vajon milyen üzenetet közvetítenek ezek a szervezetek a mai brit lakosság számára, milyen lehetőségeik, támogatottságuk van összehasonlítva a magyar viszonyokkal.

Elsőként egy meghívásnak eleget téve felkerestem a Devon megyében működő Barn Owl Trust-ot (www.barnowltrust.org.uk). A gyöngybagoly angol megfelelője *barn owl*, utalva arra, hogy a szigetország területén legtöbbször csűrökben (=barn) költ. E szervezet 1989-ben jött létre a délnyugat angliai gyöngybagoly populáció hosszú távú megóvására. Jelmondatukban szerepel, hogy a gyöngybaglyok védelmét azok élőhelyének védelmén keresztül képzelik el. Mindezt azért érdemes kihangsúlyozni, mert az a nézőpont nem mindig volt annyira elterjedt és elfogadott, miszerint a természetvédelem az élőhelyek megóvásával érhető el

a leghatékonyabban, nem pedig az adott veszélyeztetett faj állatkerti tenyésztésével, vagy csak a költőhelyek, táplálkozó területek stb. megóvásával.

A Barn Owl Trust munkája sok szempontból eltér a hamarosan bemutatásra kerülő másik két bagolyvédelmi szervezetétől. Azt sem rejtem véka alá, hogy az ő hozzáállásukat, elhivatottságukat tartom követendőnek. A Barn Owl Trust munkája jóval túlmutat a fajszintű, egy fajra koncentrált természetvédelmi megközelítésen. A gyöngybagoly emberi viselkedéstől függő sérülékeny fennmaradása a legtöbb ember számára könnyen érthetővé teszi, hogy környezet-átalakító tevékenységünk csodálatos fajok eltűnéséhez vezethet. Angliában a 3 legfontosabb, a gyöngybaglyok fennmaradását veszélyeztető tényező a gyorsforgalmi utak építése, a régi vidéki épületek nem „bagolybarát” módon történő átalakítása, és a túllegeltetett mezők miatt kialakult rágszáló- (és biológiai sokféleség) hiány.

Mindhárom tevékenységért az ember felelős, és mindhárom tevékenységet lehet úgy is végezni, hogy a gyöngybaglyok hosszú távú fennmaradását ne veszélyeztessük. A Barn Owl Trust majdnem két évtizedes, tudományos alapossággal kivitelezett kutatásai (ez sem gyakori a természetvédelmi civil szervezeteknél) pontosan feltárták a problémák gyökerét, és mindhárom kérdéskörre reális javaslatokkal „bombázzák” az állami döntéshozókat és a civil lakosságot.

A Barn Owl Trust által kezelt réten felállított költőláda ellenőrzése
(fotó: Kélin Ákos)

A gyorsforgalmi utak mentén történő elütések jelentik egyes területeken az elsődleges halálozási okot. 15 éven keresztül, rendszeresen végigjárták a vizsgált útszakaszokat, és a sok elütött gyöngybagolytetem elhelyezkedéséből világosan kitűnt, hogy azokon a helyeken történik a legtöbb bagolygázolás, ahol az útburkolat szintje a környező földek szintje fölé emelkedik, és/vagy ahol nincsenek útszegélyt védő magas bokor és fasorok. A jelenség magyarázata ott keresendő, hogy a gyöngybagoly éjszakai portyázása közben alacsonyan repül, s amikor egy-egy utat kénytelen keresztezni, amely ráadásul kiemelkedik a térszínből, éppen olyan magasan repül, mint az autók, kamionok. A gyorsforgalmi utak megfontolt tervezésével, fasorok és bokorsorok telepítésével lehetne a problémát kiküszöbölni, amelyek bevezetése mindezek többletköltsége miatt hosszan tartó küzdelemnek ígérkezik. Fontos kiemelni, hogy Magyarország a 2004-es Európai Unió csatlakozását követően a térségben sosem látott úthálózat fejlesztésbe kezdett. Az új autópályák és főutak nem csupán azzal

fenyegetnek, hogy egybefüggő élőhelyeket szabdalunk szét az élővilág számára élethetlenné váló „kiskertekké”, de az országúti gázolások sok erre érzékeny faj (pl. ívó helyre igyekvő békafajok, számos emlős- és madárfaj) megfogyatkozását okozhatják. Az épület átalakítások (angolul *barn conversion*) egyelőre Angliában jelentenek nagy gondot az épületlakó állatfajok számára, de nem kétséges, hogy Magyarországot is utol fogja érni mindez.

A városokban összezsúfolódott és némiképpen tehetősebb rétegek mind a vidéki életben látják újra az egészséges élet kulcsát – joggal. Így tömeges az a jelenség, hogy leromlott, elhagyott birtokokat vásárolnak meg, s a régi épületeket teljesen átalakítva istállókból garázs, csürőkből lakóépület lesz. Mindez üdvözlendő folyamat lenne, ha az épületlakó állatfajok (denevérek, kúvik, macskabagoly, gyöngybagoly, füstifecske) nem szorulnának ki így a sok esetben századok óta ugyanott megtalálható épületek mindegyikéből. A Barn Owl Trust ez ellen a lakosság széleskörű felvilágosításával és intenzív médiaszereplésével próbál tenni. Végül az élőhelyek elszegényedése, amely talán az angol vadvilágot a leginkább sújtó jelenség, a gyöngybaglyot is érinti. Az állandóan rövidre rágott fűvű legelők kisemlős állománya fajokban és egyedszámban is alulmarad egy olyan legelővel szemben, amelynek bizonyos részét időszakonként pihentetik, és egységnyi területre kevesebb állatot engednek ki. A gyérebben legeltetett mezőkön újra megjelennek olyan növények, amelyek csak a kisebb mértékű legelést viselik el, s velük együtt számos állatfaj is visszatér. A Barn Owl Trust e téren végzett területkezelési kísérletei és szemléletformáló tevékenysége nagyon fontos a gazdák jobb útra való térítésében.

Hogy anyagilag jobban támogatottak, mint bármelyik magyar természetvédelmi civil szervezetünk, ahhoz kétség sem fér. Ugyan magukat kis szervezetnek tartják, de 6 állandó teljes állású foglalkoztatottal, 4 autóval, irodával, 10 röpdével, saját traktorral és több hektáros mintaterületekkel rendelkezve minden rájuk szabott feladatnak maximálisan eleget tudnak tenni. A bőséges állami támogatáson felül pedig a brit lakosság bagolyszeretete és anyagi áldozatvállalása is könnyebbé teszi munkájukat.

A másik kettő általam meglátogatott szervezet (Chestnut Centre, Otter and Owl Wildlife Park, www.chestnutcentre.co.uk; World Owl Trust, www.owls.org) munkája némiképpen másra helyezi a hangsúlyt. Ők elsősorban azon keresztül kívánják az

emberek figyelmét felkelteni a természetpusztítás jelenségére, hogy zárttéri bemutatóhelyeiken a világ minden részéről próbálnak minél több bagolyfajt összegyűjteni, s azokat szép környezetben bemutatni

az erre fogékony csoportoknak. Ezek a szervezetek is végeznek gyakorlati, terepi természetvédelmi tevékenységet, munkájuk becsülendő és fontos. Ugyanakkor mégiscsak az az érzés alakult ki bennem, hogy sokkal inkább egy szép gyűjtemény fenntartóiról van szó, mintsem a világ bagolyfajainak megmentőiről.

Szép teljesítmény, hogy a világ valamivel több mint 200 bagolyfajából 50-et összegyűjtöttek, de aligha állja meg a helyét az a nézet, hogy az így fogságban született fiókák (nem árulják el, milyen módon) hozzájárulnak e fajok fennmaradásához.

Uhu (*Bubo bubo*) röptetés a közönség számára
(Fotó: Klein Ákos)

Egy szempontból feltétlenül hasznosak ezek a bemutatóhelyek, ahol sokszor betanított baglyokkal bemutató reptetést is végeznek a vendégek előtt: talán azáltal, hogy a látogatókat lenyűgözi ez a csodálatos madárcsoport, érdeklődésük a baglyok és talán a természetvédelem irányába fordul.

Sok ellesnivalónk van Nagy-Britannia természetvédelmi kultúrájából. Ők foggal és körömmel küzdenek most, hogy valamit még megtartsanak és visszahozzanak a hajdani vadvilág sokféleségéből, amit az évszázadok alatt elvesztettek.

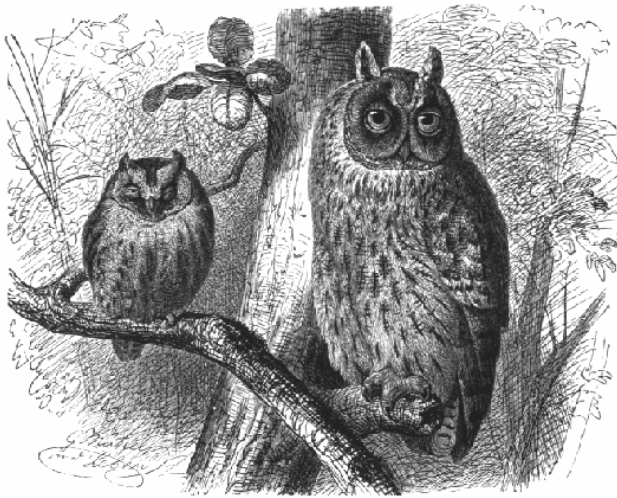
„Kakukk baglyocsk” (*Glaucidium cuculoides*) a World Owl Trust munchasteri bemutatótelepén
(Fotó: dr. Mátics Róbert)

Mi ennél még egyelőre jobb helyzetben vagyunk. Magyarország jelenleg sok szempontból nincs az irigyelnivaló országok sorában, egyetlen dolgot leszámítva: az a még mindig meglévő páratlan természeti sokféleség., amely a Kárpát-medencében körülvesz bennünket. Ez a szépség évmilliók során alakult ki, de néhány év alatt lerombolható. Ne csatlakozzunk azoknak az országoknak a sorához, amelyek már bánják, hogy nem állították meg idejében az emberi terjeszkedés gátlástalan ártját! Értékeljük, és őrizzük meg ezt az Európában kivételezett helyzetünket!

Fészkén ülő szakállas bagoly (*Strix nebulosa*)
(Fotó: dr. Mátics Róbert)

A füleskuvikról

(Grafika: Brehm; Az állatok világa)

„Rigónagyságú, de tömzsibb, mert rövidebb, kis fülesbagoly, melynek szürke, sötétén és elmosódva tarkázott színezete hasonló a kéreghez, a mit az a kedves madár nagyon ki tud használni. (...) Előfordul lapályon, hol sok a fa, kedveli az előhegységet, a szőlőket, ha sok a gyümölcsfa bennök; nem vad, mintha tudná, hogy az ember alig veheti észre, mert nagy alakoskodó ám ő kigyelme.”

Herman Ottó

19-21 cm hosszú, 54-64 cm szárnyfesztávolságú, apró termetű bagoly, rejtőszínű tollazata megtévesztésig hasonlít a fa kérgéhez. Testét kinyújtva, apró tollfüleit felmeresztve nagyon könnyen összetéveszthető egy elszáradt faággal, éppen ezért nagyon ritkán kerül szem elé, holott szinte bárhol találkozhatunk vele.

Kétféle színváltozata van: szürke és vörhenyes. Szeme sárga, lábujjait nem fedik tollak, ami a baglyok körében igen ritka tulajdonság. A tojó, mint minden bagolynál, ennél a fajnál is egy kicsivel nagyobb a hímnél.

Eurázsiai elterjedésű madár, Európa déli részén, Spanyolországtól a Mediterráneumon, Észak-Afrikán (Marokkó, Tunézia), Ukrajnán és Törökországon keresztül egészen Közép-Ázsiáig szinte mindenhol előfordul.

A Kárpát-medencében mindenütt előfordulhat, de sehol sem gyakori. Leginkább a dombvidék bokros-ligetes tájait kedveli, ahol költésre alkalmas öreg, odvas fák is előfordulnak. Ritkásabb

lombos és fenyővel elegyes erdők szélén is előfordul, középhegységekbe is felhúzódik, de kerüli a zárt, összefüggő erdőket. Az emberi környezethez nagyon jól alkalmazkodott, viszonylag gyakran költ gyümölcsösökben, út menti fasorokban, templomkertekben, városi parkokban, kedvencei az öreg felhagyott gyümölcsösök.

Az egyetlen hosszú távú vonuló európai bagoly, hazánkba április végén-május elején érkezik meg az afrikai erdős szavannákról. Nem „szégyenlős” madár, de nagyon jó rejtőszínezete és szigorúan éjszakai életmódja miatt csak ritkán lehet megpillantani (leginkább véletlenül, mikor megzavarjuk pihenőhelyén és arrébb röppen egy másik ágra), azonban gyakran ismételt és messzire elhallatszó, jellegzetes hangja könnyen elárulja jelenlétét.

Az érkezését követő néhány napban napközben is lehet hangját hallani, utána már csak éjjel hallhatjuk egyszerű, 1-2 másodperc hosszú, 3-10 másodpercenként ismételt „tyúú” füttyét. A hím és tojó hangja kissé eltér, kellő tapasztalattal megkülönböztethetőek egymástól füttyük alapján.

Rendszerint egész májusban szól, alkonyattól pirkadatig, legintenzívebben este 11 és hajnali 2 óra között. Június elején is lehet még hallani, de június végétől már nagyon ritkán. Hangja könnyen utánozható, így egy kis türelemmel viszonylag közel hívhatjuk magunkhoz, szerencsés esetben megláthatjuk, amint egy száraz ág végére kiülve guggolások közben figyel minket. Legtöbbször azonban a sűrű lombkorona belsejéből szól.

Füleskuvikok (*Otus scops*) gyűrűzés előtt
(Fotó: Miholcsa Tamás)

A nappalt egy odúban vagy a fa törzséhez közel, a sűrű lombzatban (a felsivatagos élőhelyeken kőhasadéokban) tölti, teljesen beolvadva környezetébe. Hogy nagy, élénksárga szemei „el ne árulják”, szinte teljesen lehunyja őket, csak egy nagyon szűk résen keresztül figyel.

Táplálékát főleg rovarok és más gerinctelenek alkotják: szöcskék, sáskák, bogarak, éjjeli lepkék, földigiliszták. Előfordul, hogy a mesterséges fények közelében vadászik, összeszedi a lámpára vagy falra telepedett éjjeli rovarokat. Ritkán gerinceseket is zsákmányol: kisemlősöket (rágcsálókat, cickányokat), énekesmadarakat, apró békákat és gyíkokat, délebbi előfordulási területein gekkókat is. A kisebb zsákmányokat a csőrével, a nagyobbakat a karmaival kapja el. Jellemző rá, hogy egyik lábával a csőréhez emeli a táplálékot, mint a papagájok.

A költőterületéhez nagyon hűséges, évről évre ugyanoda vagy nagyon közelre tér vissza költeni. Territóriuma viszonylag kicsi, átmérője 150-300 m lehet. Odúban költ. A szaporodási időszakban a hím intenzív „fütyörészésével” hívja fel magára a tojók figyelmét és adja a szomszédos hímek tudtára territóriuma határait. Ilyenkor nagyon könnyű felmérni az állományt és behatárolni a territóriumokat, mert az egymással rivalizáló szomszédos hímek egymásnak „válaszolgatnak”, gyakorlatilag egyidőben szól az összes jelenlévő hím. A tojó a kiválasztott hímnek szintén füttyel válaszol, majd „duett-éneklés”-be kezdenek, amit a párzás követ. Ezután a hím a költésre kiszemelt odúba repül, onnan tovább hallatja hangját, a tojó követi, és megvizsgálja a kijelölt „otthont”. Ha azt elfogadhatónak tartja, akkor attól az éjszaktól kezdve minden este a választott fa közelében tartózkodnak.

Füleskuvik számára kihelyezett költő odú (Fotó: Miholcsa Tamás)

Füleskuvik pár az odúban (Fotó: dr. Mátyás Róbert)

Az odúba fészekanyagot nem hordanak, a fészek alapját az ott talált néhány fa- és ágdarab képezi. A tojó május első felében (de ez eltolódhat júniusig) leggyakrabban 3-5 (ritkán 2 vagy 6) nagyon gömbölyű, 26-31 mm átmérőjű tojást rak le. A tojásokat, mint minden bagoly, néhány nap eltéréssel tojja, és a második tojás lerakásakor elkezdi kotlani. Ennek köszönhetően a fiókák különböző korúak lesznek. A kotlást a tojó egyedül végzi, a hím eközben eteti. A fiókák az időjárástól függően 3-4 hét után kelnek ki, a tojások lerakási sorrendjének megfelelően. A fiókák szeme egy hét után kezd el kinyílni, kéthetes korukra nyílik ki teljesen. A tojó a fiókák kikelése után kb. másfél héttel elhagyja az odút, és ekkor már ő is aktívan részt vesz a fiókáknak gyűjtött táplálék beszerzésében. A fiókák 3-4 hetes korukban legtöbbször a földön landolva elhagyják az odút. A karmaik és csőrük segítségével szárnyukkal csapkodva visszamásznak a fára, amelynek ágain üldögélve kéri szüleiktől a táplálékot. Ilyenkor megfigyelhetjük őket kertünkben, amint a gondos bagolyszülők etetik a sokszor egymás mellett sorban ülő, gyakran még pihés fiókákat... A fiókákat a szüleik az odú elhagyása után még kb. egy hónapig etetik, amíg teljesen függetlenek lesznek. A fiókák a következő évre már ivarérettek lesznek, és egy kis szerencsével szaporodhatnak is. Rendszerint egy évben csak egyszer költenek a füleskuvikok, de ha a fészekalj elpusztul (pl. menyét megeszi a tojásokat vagy a kis fiókákat), akkor gyakran pótköltésbe kezdenek.

A fiókák kirepülésével a territórium védeése már kevésbé intenzív, július közepétől gyakorlatilag már nem lehet hallani hangjukat. Ettől kezdve szinte semmi nem árulkodik jelenlétükről, majd szeptemberben útra kelnek az afrikai szavannákra.

A fülskuvik Magyarországon védett madár, eszmei értéke 50 ezer Ft. Populációit leginkább az élőhelyek elvesztése fenyegeti, sajnos a régi gyümölcsösök nagyrészt motorfűrész általi halálra vannak ítélve. Éppen ezért nagyon nagy szükség van a hagyományos gazdálkodási formák megőrzésére, aminek köszönhetően az igen gazdag élővilággal rendelkező, öreg odvas fás, bokros, legelőkkel és kaszálókkal tarkított ligetes dombvidéki táj fenn tud maradni. A mesterséges (szalakóta típusú) madárodúkat szerencsére nagy arányban elfoglalja, műodú-telepekkel populációikat sikeresen megőrizhetjük, sőt, új területeken történő megtelepedésüket is elősegíthetjük ezzel, hisz sok, számukra egyébként alkalmas helyen csak az öreg odvas fák (költésre alkalmas odú) hiánya miatt nem fordulnak elő. Az emberi jelenlétet, zavarást jól tűri, ezért könnyedén megtelepíthető települések

belterületén is, kertekben, parkokban, temetőkben stb. Az odút kb. 4-6 m magasra kell kihelyezni és két marék forgácsot kell beletenni, nagyobb energiaráfördítést nem igényel, éppen ezért érdemes próbálkozni a mesterséges odúk kihelyezésével.

Mivel vonuló madár, sajnos nemcsak a költőterületén, hanem a vonulási útvonalán, telelőterületén jelenlévő veszélyeztető tényezőkkel is szembe kell néznie, mint például a máltai vadászok, az afrikai lakosok, akik azzal próbálnak némi pénzt keresni, hogy a turistáknak árulnak kitömött állatokat, köztük füleskuvikokat is, továbbá az esetleges afrikai szárazságokat is át kell vészelnük..

/Míholcsa Tamás írása/

Nyári természetvédelmi tábor

2007. július 11-15. között került megrendezésre a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány szervezésében az első kiskunsgági természetvédelmi madarász tábor.

A táborozáson a Budapest XVII. kerületi Czimra Gyula Általános Iskola jelenlegi és volt diákjai, illetve kísérő tanárai vettek részt, mintegy ötvenen. A tábornak a dömsödi Csónakház adott otthont, amely remek kilátást nyújtott a tőle néhány méterre húzódó ráckevei Duna-ágra.

A tábor során a természetvédelmi programokon túl lehetőség volt a magyar puszta jellegzetességeivel megismerkedni (apajpusztai lovas bemutató és puszta program), és volt bőven alkalom az önfeledt kikapcsolódásra is (számháború madárnevekkel, tábortűz, bográcsolás).

Csontos Csaba gyűrűzőnek köszönhetően a gyerekek megismerték a madárgyűrűzést, és testközelből láthattak olyan madárfajokat, amelyekre korábban sosem figyeltek fel, habár a közelünkben élnek. Volt ki őszapót, széncinegét vagy akár zöldküllöt és töviszúró gébicset engedhetett vissza a szabadba, miután a gyűrűző felhelyezte az egyedi jelölőgyűrűt a vékony hálóval megfogott madárra.

Az énekesmadarokról és madárgyűrűzésről tartott előadáson kívül további két, a természetvédelem más területeit érintő előadáson vettek részt a gyerekek esténként. Az egyik előadásban Klein Ákos a hazai baglyokról és azok védelméről beszélt. Az előadást szemmel láthatóan az tette emlékezetessé, hogy egy

kézen ülő sérült macskabagoly volt jelen, akit a gyerekek az előadás után közelről megfigyelhettek és megérinthettek. E sérült, a szabad önálló életre nem képes madarat a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány kifejezetten bemutatásra használja. Szintén sikerült bemutatni a gyerekek számára egy, az Alapítványhoz érkezett sérült gyöngybaglyot, akit a bemutató után a családjai bagolymenhelyre szállítottunk.

A harmadik előadást Loránd Miklós tartotta, aki a fokozottan védett nagytestű pusztai madarunk, a tűzok számára életre hívott Tűzok Life pályázat egyik koordinátora. Az igényesen, projektorral bemutatott esti előadás szemmel láthatóan lekötötte a gyerekek figyelmét.

Folyik az odúkészítés (fotó: Mike Ágnes)

Az előadás másnapján egy egésznapos túrával a résztvevők maguk is végigjárhatták azokat az élőhelyeket Dömsödttől Apajig, amelyek igazán jellemzőek a tűzokra. Tűzokat ugyan sajnos nem láttunk – ebben az évszakban nagy szerencse kell a megpillantásukhoz, de Szász Előd terepi madarász közreműködésével sok szép fajt figyelhettünk meg madarász teleszkópon keresztül. Így a közelben vadászó fehérgólya csapatoktól kezdve a gyurgyalag telepig, a vezetéken figyelő kis őrgébicstől a keringő egerészölyvekig mindig volt látnivaló. A kirándulás végállomása az apaji régi halastó mentén létesített tanösvény volt, amelyet Hámori Dániel mutatott be. Annak ellenére, hogy ekkor tombolt Magyarországon a legtikkasztóbb kánikula, amely a kiskunsági szikesek fölött még forróbbnak tűnik, az egész csapat hősieken végiggyalogolta a túravonalat, s bár a gyerekek fáradtak voltak, csalódottak nem. A táborlakók lelkesedését jelzi, hogy az egész napos gyalogtúra után még egy éjszakai túrára is volt erejük.

A tábor ideje alatt ellátogattunk a kecskeméti vadas parkba, ahol egy érdekes idegenvezetés során megismerkedhettünk a vadas park lakóival.

Megtekinthettük az apajpusztai lovas fogadót, ahol megnéztünk egy lovasbemutatót, amely során kiderült, hogy a magyar csikósoknak nincs párja. Aki kedvet és bátorságot érzett magában, az a bemutató után maga is megülhette a lovakat.

Volt nap, amikor nem hagytuk el a tábort, de ilyenkor sem voltunk télenek. Ekkor csapatokra osztva különböző, természetvédelemmel kapcsolatos feladatokat kellett végrehajtani. E program keretében minden résztvevő elkészíthette a kertje számára az előre leszabott deszkákból az odúlakó madarak számára tervezett „B” típusú odút, madáretetőt építettünk, mikroszkóppal köpetekből származó kisemlős csontokat elemeztünk, és összehasonlítottuk egy ártéri erdő és egy telepített kis erdőfolt élővilágának gazdagságát. A csapatok e négy feladat körül forgószínpadszerűen cserélődtek. Az egésznapos odúszögelést és feladatokat egy esti táborűz és bográcslás követte (a finom vacsoráért köszönet Hámori Krisztinának és Olasz Dórinak).

Az utolsó napon hazafelé menet tettünk egy rövid sétát az ócsai láperdőben, ahol az idegenvezetést Hámori Dániel táborvezető tartotta. És igen, a láperdő után jött az a program, amire valószínűleg sokan vártak: egy délután a strandon. Ezt minden táborban résztvevő megérdemelte.

Én személy szerint csak pozitív élményekkel jöttem haza erről az 5 napról, és úgy tűnt, hogy ezzel az érzéssel nem vagyok egyedül.

Reméljük, egy kicsit sikerült közelebb hozni az emberekhez a természetet, és sikerült elhítenünk a természetvédelem ügyének fontosságát a mintegy 50 résztvevő gondolataiba. Számunkra pozitív élmény volt, hogy a táborozók szinte lankadatlan érdeklődéssel vettek részt a programokon. Köszönet mindazoknak, akik közreműködtek a szervezésben, köszönet a kísérő pedagógusoknak.

Reméljük e beszámoló kedvet csinál még több iskolásnak, hogy a jövőre tervezett táborainkra jelentkezzenek.

/Szűcs Gyula írása/

A táborról külön honlapot készítettek a résztvevők, amelyen képek, vélemények, beszámolók szerepelnek. A honlap elérhető az alábbi címről: www.madarasztabor2007.ini.hu. Néhány véleményt itt is közlünk a „hitelesség kedvéért”.

S. B. írta (2007.07.30 22:02)

Most csak a kedvenc napomról írok! Legszívesebben mindegyik napról ennyit írnék, de az túl sok lenne, szóval inkább kiválasztottam egyet, ami nagyon jól telt!

Az első nap; Július 11. Reggel 7 órakor találkoztunk, az iskola előtt, ami szerintem mindenkinek elég korainak és furcsának számított így a nyár közepén. Sőt...a megszokottnál egy kicsivel hűvösebb is volt. Korán...az iskola előtt; mintha szeptember lett volna! De a szeptembert még mindenki szereti, hiszen találkozik a rég nem látott barátaival, osztálytársai val és tanáraival. Ez itt is így volt. Mielőtt megérkezett a busz, hosszasan beszélgettünk az eddig történt nyári élményekről, táborokról és nyaralások-

ról. Majd megérkezett a várva várt busz! Rövid búcsút vettünk a szülőktől (mert a nagy része már otthon megvolt a búcsúzkodásnak) és felszálltunk a buszra. Mindenki talált magának helyet a barátaival

közeliében, kicsivel később pedig elindultunk! Olyan jó érzés volt elhagyni a Kép utcát, hiszen mindenki tudta, hogy ez alatt a pár nap alatt felejthetetlen élményben lesz része!

A nap első állomása, Kecskeméten a Természet Háza volt. Itt egy előadást hallhattunk a védett állatokról és növényekről, közben pedig képeket vetítettek. Majd kézműveskedtünk, azaz szép medálokat készíthettünk. A nap csúcspontja pedig a Kecskeméti Vadaspark volt! Körbejártuk az egészet. Nagyon érdekes volt, és sok fantasztikus dolgot tudtunk meg az eddig csak kevésbé ismert állatokról. Láttunk struccokat, lovakat, kecskéket, különféle majmokat, medvéket, nyuszikat és még rengeteg állatot! Az én kedvenceim a szárazföldi, görög teknősök voltak! Nagyon aranyosak voltak, és ahogy néztük őket, teljesen olyan volt, mintha egy kis "teknővárost" néznénk fölülről! Mentek össze-vissza, játszottak, ettek-ittak és "futkároztak" az ő lassúságukhoz képest.

A vadaspark-látogatás után még mindenki beleírta a nevét a vendégkönyvbe, aztán újra buszra szálltunk és elindultunk a szálláshelyünkre.

A szálláshelyünk egy Csónakház lett, nagy szobákkal. Mondjuk mindenki másra számított, mert változott a hely, de ez is tetszett! Miután szobákba "rendeződöttünk", kicsomagoltunk és sétálgattunk a Duna partjánál, mert a Duna pont a ház mellett volt! Sok stég volt, ahova aztán rendszeresen (minden túra után) kiültünk beszélgetni, zenét hallgatni vagy csak simán pihenni és gyönyörködni a tájban! Ezek után még vacsoráztunk, aztán mindenki bedőlt az ágyába! Másnap korán kellett kelni, de fárasztó, élményekkel teli napunk is volt! Garantáltan jól aludtunk. Közben ne felejtjük el, hogy ez csak az első nap volt, és a többi 4 napban milliónyi élmény várt minket, amiket nagyon élveztünk! Nagyon jó tábor volt!

F.F. írta 2007.07.23 19:17

EZ VOLT A VILÁG LEGSZUPEREBB TÁBORA
2.nap: Aznap hajnali 5-kor keltünk!!!! 6-kor már kint is voltunk a hálóknál. A függönyhálóban sok kisebb madarat fogtunk. A madarászok meggyűrűzték, és közülünk engedhette el valaki. Délután mentünk a Koch-pusztára, ahol szekérral mehettünk egy kört, aztán megebédeltünk. 1 óra múlva a pusztá programon vettünk részt...

Bemutató gyűrűzés (Fotó: Mike Ágnes)

3.nap: Ma csoportokban dolgoztunk! Készítettünk „B” típusú odút, etetőt, mikroszkóp alatt vizsgáltunk tárgyakat [*kisemlős csontokat – KA*] és a növényekről tanultunk pár dolgot. Este madárháborúztunk! Nagyon jó volt!!!!

4.nap: Ezen a nagyon-nagyon hosszú napon 12 km-t gyalogoltunk!!!!!!

**DÖMSÖDRŐL
APAJPUSZTÁRA!!!** Aztán egy tanösvényen végigsétáltunk és a busz vitt vissza a szállásra. Volt még éjszakai madármegfigyelés is. Sajnos erről nem tudok bővebben írni, mert nem mentem el.
5.nap: Ezen a napon mentünk haza! De persze Ica néni erre a napra is tartogatott nekünk programot. Bejártuk az ócsai láperdőt, megnéztünk egy 1200-1300-ban épült templomot, és Ceglédbercelen strandoltunk!!!! Utána spuri HAZA!

EZ VOLT A VILÁG LEGSZUPEREBB TÁBORA

Bíztatunk mindenkit, hogy bátran keressék fel Alapítványunkat a későbbi programokkal kapcsolatban:

www.gyongybagoly.hu
Állandóan hívható mobil szám: 06 20 322 5620

Önkénteseink magukról

E kiadványunk második részében Hámori Dániel, a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány Kiskunsági Kuvikvédelmi Programjának vezetője (és a madarászuli oktatója) mutatkozik be Önöknek.

1999-ben kerültem kapcsolatba a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvánnyal. Már nyolcadikos koromban arra kérleltem lakóhelyem református lelkészét, hogy a templom tornyába gyöngybagoly-költőládát helyezhessek ki. Mielőtt még belekezdhettem volna életem első ládakhelyezésébe, már értesített is a lelkész úr, hogy az Alapítvány egyik gyömrői önkéntese fel szeretné velem venni a kapcsolatot. Hát így kerültem én bele a baglyász élet örömteli világába.

Gimnáziumi tanulmányaim során jártam az országot az Alapítvány többi szorgos önkéntesével, és szereztem így kellő szakmai gyakorlatot és nagyon sok szép emléket a gyöngybagolyvédelem területén. A madarászatok során megismert tájak közül kedvenc területem a Kiskunság, legkedveltebb madaram pedig a tanyasi világ jellegzetes bagolyfaja, a kuvik lett.

Nem véletlen tehát, hogy 2002-ben belekezdtem a Kiskunsági Kuvikvédelmi Programunk megszervezésébe, ami most már 5. éve bővülő területen, egyre eredményesebben és több önkéntest vonzva, megszakítások nélkül működik. Az érettségi után a soproni Erdőmérnöki Kar természetvédelmi mérnöki szakán folytattam tanulmányaimat, ahol szakdolgozatom a már említett kuvikvédelmi munkák alapján készült el.

Már az egyetemi élet mellett belekezdtem lakhelyemen és annak környékén, elsősorban kisiskolás gyerekek környezettudatosságra való nevelésébe, heti rendszerességű foglalkozás keretében.

Ezekon az alkalmakon a gyerekeknek lehetősége van megismerkedni az őket körülvevő állat- és növényvilággal, azaz a természettel és annak védelmével. A tantermi órák mellett havi rendszerességgel szervezek terepi kirándulásokat, nyári táborokat. 2006 szeptembere óta kb. 100 gyerek vesz részt folyamatosan óráimon, és eddig mintegy 220 diákot vittem el hosszabb terepi kirándulásra, Alapítványunk táboraiba.

Téli madarászuli Gyömrőn (Fotó: Klein Akos)

Jelenleg az Alapítványnál betöltött legfőbb feladataim a kuvikvédelmi program további vezetése és szervezése, kisiskolások környezettudatos nevelése, gyöngybagolyvédelmi munkák elvégzése, illetve az alapítvány ügyeleti munkájába való besegítés, esetlegesen beteg, sérült baglyok nevelése.

Természetvédelmi mérnökként és mérnök-tanár-hallgatóként a jövőben is szeretném folytatni a kuvik- és gyöngybagolyvédelmet, valamint szeretném megélni a kisiskolások környezettudatos nevelésére alapozni. A későbbiekben célom egy alapítványi állomás létrehozása a kiskunságban.

Kedvenc időtöltésem – a madarászat mellett – a horgászat, a gombászás és a természetjárás.

Madarászulira, táborokra való jelentkezéssel, a kiskunsági kuvikvédelemmel kapcsolatban keresse Hámori Dánielt

e-mail: brumibagoly@freemail.hu

mobil: 06 70 317 0029

Példás esetek

Nagyon jó érzéssel tölti el szervezetünk aktivistáit, hogy mintha némi pozitív változást éreznénk az emberek baglyokhoz – és ezáltal a természet védelméhez - fűződő viszonyában. Szerencsésen egyre több az olyan megkeresés Alapítványunk felé, amikor a baglyok körül kialakuló ember-természet konfliktust az érintettek nem a baglyok „megsemmisítésén” keresztül képzelik el. Mind többször fordul elő, hogy az emberek hajlandóak olyan megoldásokat keresni, amelyek számukra és a természetvédelem számára is elfogadható kompromisszumot jelentenek. Az egyik legfrissebb esetben a kömlői református felekezet a templomfelújítás előtt felkereste a Gyöngybagolyvédelmi Alapítványt, hogy ellenőrizzük, vajon van-e bagoly a templomtoronyban. Munkatársaink éppen tojásokon kotló tojó gyöngybaglyot találtak a toronytérben, és a református közösség készséggel ajánlotta fel a munkálatok bagolybarát kivitelezését úgy, hogy a baglyok a későbbiekben is költőhelyet találjanak a templomban. Sok egyházközség jár elő hasonló jó példával, amely reméljük ragadós lesz a baglyoktól egyelőre még ódzkodó, más közösségek számára. Magánemberektől is mind gyakrabban kapunk bejelentést, hogy padlásukon baglyok fészkelnek, amelyek ugyan nagyon zavaróak, de úgy szeretnének megoldást találni, hogy ne essen bántódásuk a madaraknak.

Reméljük, ez a természetbarát hozzáállás minden évben egyre elterjedtebb és természetes magatartássá válik hazánkban!

Kérjük, keresse fel a Gyöngybagolyvédelmi Alapítványt, amennyiben baglyokkal kapcsolatos problémája, kérdése van:

gyongybagoly@gyongybagoly.hu

06 20 322 5620

06 20 314 5592

Karmacsi Ferenc emlékére

"Egy élőlény nem tud akkora kárt okozni az embernek, hogy ki kelljen pusztítani".

Karmacsi Ferenc

A közelmúltban elhunyt Karmacsi Ferenc református lelképásztor, akit túlzások nélkül nevezhetünk a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány legfőbb lelki és lelkesítő támogatójának. Akik ismerték, tudják, bármikor számíthatnak segítségére: a fáradt gyöngybaglyászoknak szállást, ételt adott, ügyes-bajos dolgaiknak megoldásában segédkezett. Emlékezzünk rá jó szívvel!

Nagy Tibor

Mindenki a maga módján...

Köszönjük mindazok anyagi és tárgybeli támogatását, akik a Bagolysors előző száma óta áldoztak céljainkra. Nagyon örülünk annak, hogy megvalósul az az elv, amit korábbi, első számunkban kiemeltünk. Akkor hangsúlyoztuk, hogy nem feltétlenül csak az anyagi segítség az, aminek egy természetvédelmi civil szervezet hasznát látja. Sőt! Az újrahasznosítás és a fogyasztás mérséklése szempontjából sokszor kétszeres jót tesznek azon adományozóink, akik egy-egy nélkülözhetővé váló, de még jól használható tárgyi eszközzel támogatják munkánkat. Továbbra is arra kérünk mindenkit, hogy amennyiben van rá módja, lehetőségeihez mérten támogassa munkánkat.

Adományból elkészült kuvik odúk
(fotó: Hámori Dániel)

Köszönjük azoknak az (anonim) magánszemélyeknek a támogatását, akik kisebb-nagyobb összegekkel támogatták szervezetünket.

Nagyon nagy segítséget jelentett, hogy egy tönkrement **számítógép monitorunk** helyett azonnali segítségként kölcsönkaptunk egy másikat. Egy nagylelkű felajánlásnak köszönhetően szervezetünk rendelkezésére bocsátott egyik támogatónk egy **utánfutót** korlátlan használatra. Szintén köszönjük az

ajándék **mobiltelefont**, és végül külön köszönet minden segítő kéznek, aki részt vett munkánkban az elmúlt időszakban. Ugyan e szám megjelenésekor még nem ismerjük a pontos adatokat, de köszönet mindazoknak, akik felajánlott 1%-ukkal támogatták szervezetünket 2007-ben.

Néhány ötlet a jövőbeni támogatásokhoz, amelyekre szükségünk lenne:

- fénymásolópapír (lehetőleg újrapapírból)
- borítékok
- új postai bélyegek
- írható CD és DVD
- tűzőgép, iratdossziék, lefűző tasakok
- egy használható mobiltelefon
- patron nyomtatóba (HP Laserjet 3015)
- fűrészáru, OSB lap
- szög, facsavar
- kéziszerszámok (fogók, kalapácsok, csavarhúzó, fűrészek)
- szerszámgépek famunkákhoz (kézi/asztali körfűrész, dekopír fűrész, fűrőgép, felsőmaró)
- hosszabbító
- talicska

Ha szeretne ténylegesen bekapcsolódni munkánkba, és nem mint külső támogató, hanem mint az Alapítványt ténylegesen működtető személy szeretne tenni a természetvédelemért, ennek örülnénk a legjobban. Bármelyik elérhetőségünkön várjuk jelentkezését!

Telefon: 06203225620

e-mail: gyongybagoly@gyongybagoly.hu

honlap: www.gyongybagoly.hu

Hirdetési felület

Hirdetési politika

A Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány jelképes támogatás fejében is hirdetési felületet biztosít minden olyan szervezet és cég számára, amely működése összhangban áll a fenntarthatósággal, és tevékenységével elősegíti a környezettudatosság elterjedését hazánkban. Örömmel hirdetünk minden olyan rendezvényt, amely környezet- és természetvédelmi eseményekre, szabadidő sportokra, egészséges életmódra és egészséges táplálkozásra vagy hagyományörző tevékenységekre invitálja az érdeklődőket.

Kérjük, adója 1 %-ával támogassa a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány tevékenységét jövőre is!

Adószámunk:
18090343-1-13

Köszönjük!

Gyere velünk baglyászni!

A Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány bejegyzett társadalmi szervezet.
Célja a magyarországi gyöngybagolyállomány megóvásán keresztül

hozzájárulni a hazai
környezettudatos
gondolkodás
kialakulásához.

Várjuk mindenki jelentkezé-
sét, aki szabad idejében
szeretne természet-
védelemmel
foglalkozni.

Gyöngybagolyköltések
ellenőrzése,
sérült gyöngybagolyok
ápolása,
bagolyvédelmi táborok,
madárgyűrűzés és
még sok egyéb
program

Ha mindezek
érdekelnek,
nézd meg
honlapunkat
és keress fel
minket!

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány

2230 Gyömrő, Eötvös u. 34.

E-mail: gyongybagoly@gyongybagoly.hu

Honlap: www.gyongybagoly.hu

Állandó telefonszámok:

06-20-322-5620

06-20-995-2830

